

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV

TISKOVÁ ZPRÁVA NPÚ

k slavnostnímu spuštění unikátního protipožárního systému na Státním hradě a zámku v Bečově nad Teplou, aneb Jak jsme uhasili problém

Praha, 9. 3. 2010

Státní hrad a zámek Bečov je národní kulturní památkou, ve které je vystavován Relikviář Svatého Maura, jehož historická hodnota je nevyčíslitelná. Relikviář sv. Maura je po korunovačních klenotech druhou nejceněnější zlatnickou památkou v České republice.

Areál národní kulturní památky státního hradu a zámku Bečov je velmi rozsáhlý a spoluvytváří centrum historického městečka. Většinu rozlohy tvoří náročný, skalnatý, srázovitý terén, v němž je v rozvolněné nepravidelné dispozici umístěno 12 samostatných objektů, dále pak zámecké terasy, zahrady, park, komunikace, most, historická schodiště, terasní zídky atd. Areálu dominují tři stavby: středověký hrad a dva zámky. Vzhledem ke značně problematickému přístupu hasičské techniky do horní části areálu a dlouhodobě nedostatečnému tlaku městského vodovodu bylo přistoupeno, v zájmu preventivní ochrany tohoto významného památkového objektu, k vybudování moderní a nezávislé soustavy protipožární ochrany. Hrad a zámek se nachází v nadmořské výšce 537 m.n.m. Výška nejvyšší věže (donjonu) je 28 m.

V roce 2007 nařídilo Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky provádění tematických kontrol zajištění požární ochrany při provozování národních kulturních památek, které se dotýkaly i areálu Bečovského hradu a zámku. Na základě tohoto nařízení byla provedena v květnu roku 2007 kontrola a následně v září 2007 velké prověřovací cvičení jednotek požární ochrany Hasičského záchranného sboru a obcí Karlovarského kraje.

Kontrola a cvičení jasně dokázaly, že doprava vody na hašení případného požáru v areálu hradu je víc než komplikovaná. Vyzkoušela se sice jak dálková, tak kyvadlová doprava vody, ale hasičské cisterny nemohly projet až k hradu a u dálkového hadicového vedení docházelo k velkým časovým prodlevám. Bylo tedy nutné hledat jiná řešení. Inspirací byl právě požárem postižený hrad Pernštejn. Iniciativy se chopila správa Státního hradu a zámku Bečov a s podporou generálního ředitelství HZS, npor. Jiřího Horníka, Dis. z HZS Toužim, generálního ředitelství NPÚ a zřizovatele MK ČR se daly věci po letech konečně do pohybu.

Nejefektivnějším řešením bylo postavit požární nádrž v blízkosti zámku. Na začátku se nabízelo více variant. Za prvé v zámeckých zahradách je bazén, ovšem ten v zimě zamrzá. Prvním interiérovým řešením byla idea vybudovat nádrž s příslušenstvím v přízemí značně přestavovaného Pluhovského paláce. Toto řešení však narazilo na statické problémy nosnosti, fakt, že by se nádrž nacházela v těsném sousedství možným požárem ohroženého hradu, a v poslední řadě také předstihový archeologický výzkum, který odhalil dosud netušené

a velmi hodnotné situace bývalé renesanční kuchyně. Z tohoto důvodu bylo od umístění v těchto prostorách upuštěno. Poté se uvažovalo o bývalých pivovarských sklepech. Zde vznikl problém s polohou ve skále, což by znamenalo velmi pracné, nákladné a nepamatkové úpravy. Třetí varianta, která se v závěru ukázala jako nejlepší, předpokládala vybudovat požární nádrž pro tento účel nově – v obnovovaném objektu bývalého domku zámeckého zahradníka pod zámeckou kuchyní, v minulosti strženém.

Tento unikátní systém obsahuje mimo elektronických hlásičů požáru /EPS/, ústřednu, také vlastní zásobní a přečerpávací stanici napojenou na podzemní rozvod tlakovodů a suchovodů. Tento ojedinělý projekt koncepčně a technologicky navázal na systém vybudovaný po požáru na běžné hasicí technice obdobně nepřístupném hradu Pernštejn. Bečovský systém vznikl za příkladné a vstřícné kooperace resortů ministerstva a státních institucí – Národního památkového ústavu, správy Státního hradu a zámku Bečov a Hasičského záchranného sboru ČR, Karlovarského kraje, Policie ČR a dalších specialistů. Samotná realizace byla hrazená z programu ISPROFIN 234 112 Ministerstva kultury ČR. Finanční náklady na vybudování protipožárního systému přesáhly 10 mil. Tato cena se však při případném ohrožení areálu požárem mnohonásobně vyplatí, neboť největší ztrátou by byly nenahraditelné dřevěné konstrukce mimořádně dochovaného středověkého hradu.

Celá výstavba systému protipožárního zabezpečení areálu Státního hradu a zámku Bečov podléhala dozoru oddělení kontrolní činnosti Hasičského záchranného sboru Karlovarského kraje, odborného garanta z ústředního pracoviště NPÚ v Praze, investičního technika územního odborného pracoviště NPÚ v Lokti a autorského dozoru projektanta Ing. M. Volného ze společnosti PROJEKT STAV, s.r.o., Stavbu provedlo PVKP, s.r.o. Odbornou garanci a kontrolní měření za Národní památkový ústav prováděl APOSTAV, s.r.o.

Po dokončení stavební části realizace projektu přišla část testovací. V prosinci roku 2009 proběhlo další prověřovací cvičení jednotek požární ochrany Karlovarského kraje, které simulovalo požár v hradní části objektu. Poplach byl vyhlášen celkem osmi jednotkám profesionálních a dobrovolných hasičů. Cílem celého cvičení bylo vyzkoušet provoz nové přečerpávací stanice. Při akci se zkoušeli různé postupy a funkčnost čerpadel, suchovodů a tlakovodů, měřil se tlak v hydrantech, na které se napojují hasičské hadice. Cvičení mělo odhalit možné nedostatky systému, prověřit jeho funkčnost a zaškolit zasahující hasiče pro práci s tímto zařízením. V lednu a únoru roku 2010 bylo toto cvičení opakováno, aby se s novými postupy seznámily všechny sloužící směny. Jako zlepšení dostupnosti systému bylo vybudováno druhé spouštěcí tlačítko mimo samotnou ohlašovnu požáru.

Vybudovaný systém protipožárního zabezpečení Státního hradu a zámku Bečov je spolu s perňštejnským ojedinělý a bečovská unikátnost tví v tom, že se jedná o preventivní vybudování protipožárního zabezpečení národní kulturní památky, aniž v Bečově došlo k požáru. Systém má též využitelnost v klidovém režimu, neboť při delším výpadku elektrického proudu může dodávat elektrickou energii do celého areálu a nebude tak nutné případně přerušovat prohlídkový okruh zahrnující vzácný relikviiář sv. Maura, jehož výstavní prostor musí být při provozu klimatizován.

Všichni, kteří se na náročnou realizaci podíleli, doufají, že budou inspirací pro další památkové objekty s podobnými problémy, neboť systém kromě akutního hasebnímu zásahu řeší také možné problémy s kolaudací nově zpřístupňovaných hradních či zámeckých prostor pro účely návštěvnického provozu.

Technické parametry systému:

Jedná se o soubor několika staveb a strojního vybavení, které spolu vytvářejí elektronicky řízený celek.

Systém protipožárního zabezpečení obsahuje požární nádrž o objemu 38 m³. Tato nádrž je situována v replice původního domku vně areálu národní kulturní památky. Toto místo má nesporné výhody. Nádrž je možno po vyčerpání jednoduše doplňovat vodou z cisteren bez vjezdu do požárně chráněného areálu. To umožňuje neomezený přístup k tomuto zařízení během případného požáru.

V objektu domku se nachází dieselaagregát o výkonu 220 kW. Ten je schopen zajistit nejen rozběh zařízení, ale po jeho rozběhu dodávat elektrickou energii do areálu národní kulturní památky. O samotný rozvod vody se starají dvě ponorná čerpadla o výkonu 45 m³/hod (každé samostatně). Čerpadla jsou osazena tak, že druhé záložní nabíhá automaticky v případě poruchy prvního. Tato čerpadla dokonce zajišťují dostatečný tlak i v objektu donjonu a to přes převýšení 24 m k jeho patě. V areálu je požární voda rozvedena k 3 podzemním hydrantům suchovodem z předvolovaného potrubí.

Dále bylo zapotřebí zajistit dostatečný tlak vody ve vnitřních zavodněných hydrantech. O toto se stará automatická tlakovací stanice, která zajišťuje dostatečný tlak nejen v objektu samotného zámku, ale i v ostatních budovách areálu (lesní správa, kuchyně, kovárna). Pomocí tohoto systému bude možno vybudovat vnitřní hydrantové systémy i v objektech Pluhovského paláce. Rozvod tohoto systému je proveden v souběhu s rozvodem suchovodu.

Celý systém je plně nezávislý na vnějších přívodech elektrické energie a vody. Vodu je možno doplňovat z cisteren, veřejného vodovodu nebo ze závlahového systému.

Kontakty:

prap. Mgr. Alena Ryvolová, tisková mluvčí HZS Karlovarského kraje, 950 370 389, 725 103 389,

alena.ryvolova@hzs-kvk.cz

Mgr. Tomáš Wizovský, kastelán Státního hradu a zámku Bečov nad Teplou, 353 999 394, 606 659 637,

www.zamekbecov.cz, www.castlebecov.eu

Mgr. Zdeňka Kalová DiS., tiskový referát NPÚ, 257 010 207, 724 511 225, kalova@up.npu.cz